

Martie 2013

Această fișă nu obligă Curtea și nu este exhaustivă

Dreptul persoanelor private de libertate la sănătate

A se vedea, de asemenea, fișă tematică „[Condițiile de detenție și tratamentul persoanelor private de libertate](#)”.

Asistența medicală pentru persoanele private de libertate cu handicap mintal

Kudła împotriva Poloniei

26.10.2000 (Marea Cameră)

Andrzej Kudła a stat aproape 4 ani în arest preventiv, perioadă în care a dezvoltat depresie cronică și a avut două tentative de sinucidere. Invocând art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (interzicerea torturii și a tratamentelor inumane ori degradante), acesta s-a plâns în special de faptul că nu a primit tratament psihiatric corespunzător în arest.

Curtea a considerat că tentativele de sinucidere nu puteau fi puse pe seama unor neajunsuri vizibile din partea autorităților. Curtea a mai remarcat că domnul Kudła a fost examinat de specialiști și primea frecvent asistență psihiatrică. Prin urmare, deși nu a constatat **încălcarea art. 3**, Curtea a subliniat că art. 3 impune statului să se asigure că orice persoană privată de libertate este deținută în condiții care nu o supun unei suferințe de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și că sănătatea și confortul deținutului sunt asigurate în mod corespunzător, în special prin acordarea asistenței medicale corespunzătoare.

Dybeku împotriva Albaniei

18.12.2007

Suferind de mai mulți ani de schizofrenie paranoidă cronică, afecțiune pentru care a primit tratament în diverse instituții de psihiatrie, Ilir Dybeku a fost condamnat în 2003 la detenție pe viață pentru omor și posesie ilegală de explozibili. Acesta a fost încarcerat într-un penitenciar de drept comun, unde a împărțit camera cu persoane private de libertate aflate într-o stare bună de sănătate și a fost tratat ca un deținut obișnuit. Tatăl și avocatul său s-au plâns autorităților că administrația penitenciarului nu i-a prescris un tratament medical corespunzător și că starea sănătății sale s-a deteriorat din această cauză. Plângerile lor au fost respinse.

Curtea a constatat **încălcarea art. 3**, considerând în special că, prin natura afecțiunii psihice de care suferea, domnul Dybeku era mai vulnerabil decât deținuții obișnuiți și că detenția i-ar fi putut agrava sentimentul de suferință, angoasă și teamă. Recunoașterea de către Guvernul albanez a faptului că reclamantul era tratat la fel ca celelalte persoane private de libertate, deși avea o stare de sănătate deosebită, demonstrează că acest stat nu s-a conformat recomandărilor Consiliului Europei cu privire la tratamentul persoanelor private de libertate cu afecțiuni psihice.

Renolde împotriva Franței

16.10.2008

În anul 2000, în timp ce se afla în arest preventiv în cursul anchetei privind lovirea intenționată a fostei sale parteneră și a fiicei lor, Joselito Renolde s-a sinucis. Cu câteva săptămâni înainte, acesta mai încercase să își pună capăt zilelor. Acesta menționase că avea antecedente psihiatrice și ulterior primei tentative de suicid a fost diagnosticat cu episod delirant acut. I s-a prescris un medicament antipsihotic, din care i se înmânau de două ori pe săptămână dozele necesare pentru mai multe zile, fără a se asigura și supravegherea tratamentului. La câteva zile după tentativa de sinucidere, după ce a agresat un gardian, comisia de disciplină a dispus izolarea acestuia timp de 45 de zile în celula disciplinară.

Curtea a constatat **încălcarea art. 2** (dreptul la viață). În pofida tentativei de sinucidere a domnului Renolde și a diagnosticului privind starea sa psihică, nu se discutasese niciodată oportunitatea internării sale într-o instituție de psihiatrie. Mai mult, potrivit specialiștilor, nerespectarea cu strictețe a tratamentului ar fi putut favoriza recurgerea la actul sinucigaș al domnului Renolde, într-un episod psihotic. Curtea a concluzionat că nesupravegherea aplicării zilnice a tratamentului a constituit un factor al decesului acestuia.

De asemenea, Curtea a constatat în unanimitate o **încălcare a art. 3**. Instanța a fost surprinsă de faptul că domnul Renolde primise sancțiunea disciplinară maximă, care presupunea interzicerea vizitelor și a contactului cu ceilalți deținuți, fără să se țină deloc seama de starea sa psihică. Instanța a reamintit că starea unui deținut în cazul căruia s-au constatat probleme psihice grave și prezintă risc de sinucidere impune adoptarea de măsuri speciale adaptate acestei stări.

Raffray Taddei împotriva Franței

21.12.2010

Încarcerată la Rennes și suferind de mai multe afecțiuni, inclusiv anorexie, doamna Raffray Taddei s-a plâns de menținerea sa în detenție și de insuficiența îngrijirilor adaptate problemelor sale de sănătate.

Curtea a constatat o **încălcare a art. 3**. Instanța a reținut în special că neluarea în considerare de către autoritățile naționale a necesității supravegherii de specialitate într-o instituție de profil, măsură pe care o impunea starea doamnei Raffray Taddei, coroborată cu transferurile reclamantei – deosebit de vulnerabilă – și cu incertitudinea prelungită adusă de acestea asupra cererii sale de suspendare a executării pedepsei, i-au putut cauza o suferință care a depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției.

M.S. împotriva Marii Britanii (cerere nr. 24527/08)

03.05.2012

Cererea avea ca obiect reținerea unui alienat mai mult de 3 zile.

Încălcarea art. 3. Curtea a hotărât în special că menținerea măsurii reținerii reclamantului în lipsa unui tratament psihiatric corespunzător a adus atingere demnității sale, deși poliția nu a acționat în mod intenționat.

Asistența medicală acordată persoanelor private de libertate cu afecțiuni psihice grave

Khoudobine împotriva Rusiei

26.10.2006

Seropozitiv și suferind de diverse afecțiuni cronice, în special epilepsie, hepatită virală și afecțiuni psihice, reclamantul a contractat mai multe boli grave (rujeolă, bronșită și pneumonie acută, printre altele) în timpul arestului preventiv, care a durat peste un an. Din cauza stării sale de sănătate, acesta era transferat frecvent într-o secție de spital pentru persoane cu boli infecțioase. Cu toate acestea, cererea formulată de tatăl său, de a i se realiza un examen medical amănunțit, a fost respinsă.

Curtea a concluzionat că reclamantul nu primise asistența medicală necesară, **contrar art. 3**. Acesta suferise, chiar și pe durata internării în spitalul închisorii, de simptomele fizice ale afecțiunilor sale. Întrucât reclamantul era seropozitiv și suferea de o afecțiune psihică gravă, lipsa tratamentului medical prompt acordat de către persoane calificate, precum și refuzul unui examen medical independent i-au cauzat un sentiment de insecuritate accentuat.

Deși a recunoscut că este posibil ca asistența medicală acordată în spitalele penitenciarelor să nu fie uneori de aceeași calitate cu cea acordată în cele mai bune unități medicale publice, Curtea a subliniat că statul trebuie să vegheze la protecția corespunzătoare a sănătății și bunăstării deținuților oferindu-le asistența medicală necesară.

Mouisel împotriva Franței

14.11.2002

În 1999, în timp ce Jean Mouisel executa o pedeapsă de 15 ani de închisoare, acesta a fost diagnosticat cu leucemie limfoidă. Atunci când i s-a înrăutățit starea de sănătate, a urmat ședințe de chimioterapie în regim de spitalizare de zi. În timpul transportului spre spital era legat cu lanțuri și a afirmat că în timpul ședințelor avea picioarele legate cu un lanț, iar una dintre mâini era legată de patul de spital. În 2000, acesta a decis să încheie tratamentul, plângându-se de condițiile respective și de agresivitatea manifestată de gardieni față de el. Ulterior, a fost transferat în alt penitenciar pentru a fi mai aproape de spital, iar în 2001 a fost liberat cu condiția de a se supune unor tratamente sau îngrijiri medicale.

Curtea a constatat o **încălcare a art. 3** în perioada încheiată cu liberarea condiționată a domnului Mouisel, considerând în special că, deși starea sa de sănătate devenea tot mai mult incompatibilă cu detenția, pe măsură ce afecțiunea sa progresa, autoritățile penitenciarelor nu au luat nicio măsură specială. Având în vedere starea sa de sănătate, măsura spitalizării și natura tratamentului, Curtea a considerat că încătușarea domnului Mouisel era o măsură disproporțională în raport cu riscul pentru securitate pe care îl prezenta. În plus, acest tratament era contrar recomandărilor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) privind condițiile în care persoanele private de libertate pot fi transferate și supuse unui examen medical.

Xiros împotriva Greciei

09.09.2010

Aflat în executarea unei pedepse cu închisoarea pentru participare la activitățile unei organizații teroriste, Savvas Xiros suferea de sechelele unei vătămări grave cauzate în 2002 de o bombă care explodase în mâinile sale în timp ce acesta pregătea un atentat. Reclamantul prezenta în special afecțiuni grave ale văzului, auzului și motricității. Întrucât văzul i s-a deteriorat în pofida operațiilor la ochi, acesta a solicitat întreruperea executării pedepsei închisorii în 2006 pentru a se putea interna într-un centru medical de oftalmologie, în conformitate cu recomandările formulate de trei dintre cei patru specialiști care îl examinaseră. Instanța națională a respins cererea.

Curtea a constatat **încălcarea art. 3** ca urmare a insuficienței tratamentului administrat domnului Xiros pentru afecțiunile oculare respective. Deși nu era de competența Curții să se pronunțe *in abstracto* asupra modului în care judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate ar fi trebuit să soluționeze cererea de spitalizare în cauză, ar fi fost preferabil ca judecătorul să solicite o expertiză medicală suplimentară pentru a lămuri controversa legată de necesitatea tratamentului, în loc să se pronunțe însăși Curtea asupra acestei probleme de natură medicală.

Aceste considerente sunt susținute de faptul că, potrivit unor rapoarte, inclusiv unul întocmit de CPT, serviciile medicale care ar fi putut fi acordate în penitenciarul în care domnul Xiros își executa pedeapsa erau oarecum la un nivel mai scăzut față de cele oferite într-un spital.

Vasyukov împotriva Rusiei

05.04.2011

Domnul Vasyukov susținea că a contractat tuberculoză în cursul detenției sale și că nu a primit tratamentul medical necesar, din cauza diagnosticării cu întârziere a afecțiunii sale.

Curtea a constatat **încălcarea art. 3**.

Logvinenko împotriva Ucrainei

14.10.2011

Domnul Logvinenko se află în executarea pedepsei detenției pe viață. Este seropozitiv și suferă totodată de alte afecțiuni cronice (tuberculoză, bronșită, hepatită și pneumonie). Acesta se plânge că nu a primit niciun tratament antiviral și că nu a fost supus niciodată unor analize hematologice specifice pentru a stabili dacă avea nevoie urgentă de un astfel de tratament.

Curtea a constatat că domnul Logvinenko a suferit un tratament inuman sau degradant, având în vedere lipsa unei supravegheri medicale efective și neacordarea tratamentului pentru tuberculoză și virusul HIV, precum și caracterul necorespunzător al condițiilor de detenție. **Încălcarea art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante).

A.B. împotriva Rusiei (nr. 1439/06)

14.10.2011

Reclamantul este seropozitiv și se află în executarea unei pedepse privative de libertate. În octombrie 2004 i s-a aplicat măsura izolării și a fost închis într-o celulă în care temperatura pe timpul iernii ajungea la 7–10°C. Nu a beneficiat niciodată de tratament antiviral și nici nu a fost internat în spital, din cauza lipsei de spațiu. Toate camerele în care a fost cazat se aflau într-o stare deplorabilă, fără aerisire sau încălzire și fără acces la apă caldă. Vizitele medicale erau rare și nu a primit niciodată vreun tratament medicamentos.

Considerând că starea de sănătate a lui A.B. nu fusese deloc monitorizată în ultimii 6 ani, Curtea a declarat deosebit de îngrijorătoare concluzia Guvernului, conform căreia persoana în cerere nu are nevoie de tratament antiretroviral. Curtea a constatat **încălcarea art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante) în condițiile în care reclamantul nu a beneficiat în timpul detenției de supravegherea medicală minimă necesară pentru a se putea trata la timp de infecția cu virusul HIV.

Iacov Stanciu împotriva României

24.07.2012

Obiectul cauzei îl constituie condițiile de detenție suferite de domnul Stanciu în mai multe penitenciare din România, în special supraaglomerarea, lipsa de igienă și asistența medicală necorespunzătoare.

Încălcarea art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante). Curtea a hotărât că, având în vedere consecințele acestor probleme în ansamblu, condițiile de detenție suferite de domnul Stanciu se interpretează ca un tratament inuman și degradant. Curtea subliniază că prezenta cauză reflectă o problemă comună penitenciarelor din România și că, în pofida eforturilor pentru ameliorarea situației, România trebuie să ia măsuri noi, inclusiv prin înființarea unui sistem de despăgubiri.

Gülay Çetin împotriva Turciei

05.03.2013

Cauza se referă la plângerea unei persoane privind lipsirea sa de libertate, inițial în cadrul măsurii arestării preventive și apoi ca urmare a condamnării sale pentru omor, în ciuda diagnosticului său de cancer în stadiu avansat.

Încălcarea art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) **luat singur și coroborat cu art. 14** (interzicerea discriminării)

Curtea a reținut că atât condițiile de detenție anterioare condamnării, cât și cele ulterioare pronunțării instanței constituiseră un tratament inuman și degradant, precum și că reclamanta fusese discriminată întrucât, pe durata arestării preventive, nu era

eligibilă pentru acordarea de măsuri de protecție aplicate de regulă persoanelor condamnate și care sufereau de afecțiuni grave.

Curtea a mai recomandat ca, în baza art. 46 (forța obligatorie și executarea hotărârii), autoritățile turce să ia măsuri de protecție privind sănătatea persoanelor lipsite de libertate care suferă de afecțiuni incurabile, indiferent că sunt arestate preventiv sau execută o pedeapsă urmare a unei condamnări definitive.

Salakhov și Islyamova împotriva Ucrainei

14.03.2013

Cauza privește lipsa asistenței medicale adecvate acordată unei persoane lipsite de libertate, care a decedat din cauza SIDA la două săptămâni după eliberare.

Trei încălcări ale art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante), întemeiate pe lipsa asistenței medicale adecvate adresate d-lui Salakhov, atât în unitățile penitenciare cât și în spital, precum și pentru că acesta stătuse în spital încătușat;

Două încălcări ale art. 2 (dreptul la viață), pentru lipsa măsurilor de protecție a vieții reclamantului și pentru că autoritățile nu au realizat o anchetă adecvată privind circumstanțele morții sale ;

Încălcarea art. 3 în ce privește suferințele psihice încercate de mama reclamantului.

Curtea a reținut că Ucraina nu și-a îndeplinit obligațiile impuse de art. 34 (dreptul de a se adresa Curții) prin nerespectarea promptă a indicației date de Curte în temeiul art. 39 (măsuri provizorii) din regulamentul Curții, de a-l transfera imediat pe dl. Salakhov într-un spital, pentru a primi un tratament adecvat.

Tratamentul persoanelor private de libertate cu handicapuri fizice

Price împotriva Marii Britanii

10.7.2001

Victimă a talidomidei, Adele Price avea un handicap al celor patru membre și suferea totodată de afecțiuni renale. În cadrul unei proceduri civile, aceasta a fost condamnată la pedeapsa privativă de libertate, pentru ultraj contra unui magistrat. Aceasta a petrecut o noapte în celula unui comisariat, unde a trebuit să doarmă în scaunul cu roțile, patul nefiind adecvat persoanelor cu handicap, și unde a suferit de frig. Ulterior a petrecut 2 zile într-un penitenciar, unde trebuia să fie ajutată de către supraveghetori de sex masculin să folosească toaletele.

Curtea a hotărât că detenția unei persoane cu handicap grav în condiții în care era serios afectată de frig, riscând să dezvolte răni din cauza durtății și inaccesibilității patului și neputând să meargă la toaletă sau să se spele, **a constituit un tratament degradant în sensul art. 3.**

D.G. împotriva Poloniei (nr. 45705/07)

12.02.2013

Reclamantul, persoană paraplegică aflată în scaunul cu roțile și care suferea de mai multe probleme de sănătate, s-a plâns că asistența care i-a fost asigurată pe durata detenției, precum și condițiile de detenție, au fost incompatibile necesităților sale medicale. Acesta s-a plâns în special că unitățile de detenție nu erau adaptate accesului pentru scaunul cu roțile, ceea ce a dus la probleme privind accesul său la toaletă, dar și că nu primea suficiente absorbante pentru adulți.

Încălcarea art. 3 în privința condițiilor materiale de detenție, având în vedere nevoile lui speciale.

Zarzycki împotriva Poloniei

06.03.2013

Reclamantul este o persoană cu dizabilități; acesta are ambele antebrațe amputate. Cererea se referă la plângerea sa potrivit căreia detenția pe o durată de trei ani și patru luni, lipsită de asistență medicală adecvată necesităților sale speciale și care nu îi dădea

posibilitatea decontării de proteze bio-mecanice mai performante, a constituit un tratament degradant. A susținut că, urmare a celor arătate, a fost nevoit să apeleze la ceilalți deținuți pentru unele dintre necesitățile privind igiena personală și îmbrăcatul.

Neîncălcarea art. 3 : reclamantul avea la dispoziție proteze mecanice simple integral subvenționate, dar și proteze bio-mecanice al căror cost era doar în mică parte subvenționat. Autoritățile i-au acordat reclamantului o asistență constantă și adecvată nevoilor sale speciale.

Detenția persoanelor vârstnice

Papon împotriva Franței

07.06.2001 inadmisibilă

Maurice Papon, aflat în executarea unei pedepse cu închisoarea pentru complicitate la crime împotriva umanității, avea vârsta de 90 de ani la data la care a introdus cererea. Acesta susținea că menținerea în detenție a unei persoane de vârsta sa era contrară art. 3, iar condițiile de detenție din centrul de deținere nu erau compatibile cu etatea sa avansată și cu starea sa de sănătate.

În această cerere, Curtea a hotărât că, ținând seama de starea de sănătate generală a domnului Papon și de condițiile de detenție, tratamentul acestuia **nu atinsese nivelul suficient de gravitate pentru a intra în domeniul de aplicare a art. 3**. Deși suferă de afecțiuni cardiace, starea sa generală a fost declarată „bună” de către un specialist.

Curtea nu a exclus posibilitatea ca, în anumite condiții, menținerea în detenție pe o perioadă extinsă a unei persoane înaintate în vârstă **să ridice probleme din perspectiva art. 3**, dar a subliniat că aceasta trebuie apreciat în funcție de circumstanțele specifice fiecărui caz.

Curtea a mai constatat că niciunul dintre statele semnatare ale Convenției nu prevede o limită de vârstă pentru detenție.

Tratamentul toxicomanilor care suferă simptome de sevraj

McGlinchey și alții împotriva Marii Britanii

29.4.2003

Heroino-dependentă de mult timp, Judith McGlinchey a fost condamnată la 4 luni de închisoare pentru furt în decembrie 1998. În penitenciar, aceasta a prezentat simptome de sevraj la dependența de heroină, a vomitat frecvent și a pierdut o mare parte din greutate. Aceasta a fost tratată de un medic și, întrucât starea sănătății i s-a agravat după o săptămână petrecută în penitenciar, a fost internată în spital, unde a decedat în ianuarie 1999. Copiii acesteia au considerat că mama lor suferise, anterior decesului, un tratament inuman și degradant în penitenciar.

Curtea a constatat, în baza dosarului și în special a documentelor medicale, că nu exista niciun temei concret pentru afirmațiile copiilor doamnei McGlinchey, conform cărora autoritățile penitenciare au omis să îi administreze medicamentele indicate în cadrul sevrajului și au închis-o în celulă pentru a o pedepsi. Cu toate acestea, cu 6 voturi pentru și unul împotriva, Curtea a hotărât că autoritățile nu și-au îndeplinit obligația de a acorda asistența medicală corespunzătoare, **încălcând art. 3**.

Cerere pendinte

Iurie Matcenko împotriva Moldovei și Rusiei (nr. 10094/10)

Cerere comunicată Guvernelor în martie 2010

Aflat în detenție în penitenciarul Tiraspol pentru înșelăciune, domnul Matcenko se plânge, în contextul art. 3, că a fost maltratată de miliția regiunii separatiste Transnistria și că nu a primit asistența medicală necesară în urma tratamentului respectiv și a grevei foamei. Acesta afirmă totodată, în contextul art. 5 (dreptul la libertate și la siguranță), că este lipsit de asistența unui avocat încă din ziua arestării sale și, în contextul art. 8 (dreptul la

respectarea vieții private și de familie), că de mai multe luni de zile nu are voie să își vadă familia.

Date de contact pentru serviciul presei: Nina Salomon
+33 (0)3 90 21 42 08